

Health for All Now!
People's Health Movement

fiche 5 : déterminanten die de gezondheid beïnvloeden

Gezondheid gaat boven de markt... ... Zo veranderen we Europa !

We willen een Europa dat proactief actie onderneemt op het gebied van sociale, milieu- en genderkwesties...

Voor onze gezondheid: verbetering van de sociale, ecologische en genderdeterminanten

De determinanten van gezondheid

Er zijn veel onderling gerelateerde factoren die de gezondheid beïnvloeden: leeftijd, geslacht, maar ook sociaaleconomische klasse, opleiding, huisvesting, werkstatus, arbeidsomstandigheden, voeding, milieu, klimaat, enz.

Dit zijn de "sociale determinanten van gezondheid" (zie illustratie). Hun invloed op de gezondheidstoestand van een bevolking is veel groter dan die van de gezondheidszorg zelf.

Ongelijkheid accentueert de risico's.

Mensen met de minste financiële middelen om gezondheidsdiensten te betalen, lopen bijvoorbeeld de grootste kans om deze op een bepaald moment in hun leven nodig te hebben.

Het heersende economische en politieke systeem geeft vorm aan de sociale determinanten van gezondheid, bijvoorbeeld door zijn milieu- en huisvestingsbeleid, voedsel- en geneesmiddelenprijzen en toegang tot water.

Om tot een structurele oplossing te komen, moeten we ons niet alleen richten op de factoren die van invloed zijn op de gezondheid, maar ook op de processen die hun ongelijke verdeling in de samenleving bepalen.

Health for All Now!
People's Health Movement

Met andere woorden, het recht op werk en een fatsoenlijk inkomen, het recht op huisvesting, toegang tot drinkwater en energie, gelijkheid tussen mannen en vrouwen (met bijzondere aandacht voor de preventie en bescherming van de gezondheid van vrouwen), het recht op onderwijs, cultuur, schone lucht, voeding, een beschermd natuurlijk milieu, regels voor arbeidsomstandigheden die werknemers beschermen en werkgevers binden...

De EU heeft de neiging zich te verschuilen achter haar "subsidiare bevoegdheid" zoals vastgelegd in de Verdragen, om de verantwoordelijkheid voor de uitwassen van de commercialisering van de gezondheid af te schuiven op de lidstaten. Het is duidelijk dat Europa door zijn bevoegdheden op het gebied van gezondheidsdeterminanten een belangrijke rol speelt in de trend naar commercialisering van gezondheid.

De afgelopen jaren hebben onze samenlevingen te maken gehad met **een aantal crises** die de kwetsbaarheid van de meest kwetsbare leden van de samenleving en van onze systemen zowel voor het voetlicht brachten als accentueerden:

De CORONA/COVID-crisis

- heeft de kwetsbaarheid van de door jaren van bezuinigingen ondermijnde gezondheidszorgsystemen aan het licht gebracht.
- heeft de sociale ongelijkheden op het gebied van preventie en behandeling geaccentueerd
- heeft de arbeidsomstandigheden van professionals en de omstandigheden waarin mensen worden opgevangen, verslechterd
-

De economische crisis, met haar enorme inflatie, heeft geleid tot een relatieve daling van de salarissen, die geen gelijke tred hebben gehouden met de stijging door inflatie, waardoor mensen moeilijker toegang hebben tot:

- gezondheidszorg
- huisvesting
- evenwichtige voeding
- water en energie
-

Een sociale crisis door

- Het ter discussie stellen van abortusrechten in sommige landen
- Een toename van huiselijk geweld en vrouwenmoorden
- Verslechtering van de pensioenvoorwaarden
- Aanscherping van de voorwaarden voor werkloosheidsuitkeringen
- Gedwongen terugkeer naar het werk van langdurig zieken
- De onthulling van gezondheidsschandalen met name in de medicijnen wereld, die vooral mensen op oudere leeftijd treffen.

Health for All Now!
People's Health Movement

Dit versnelt de verslechtering van de gezondheid van de bevolking:

- obesitas, aan vervuiling gerelateerde ziekten, met name auto-immuunziekten en allergieën,
- een toename van beroepsziekten (bijv. RSI, spier- en skeletaandoeningen), burn-outs en langdurig ziekteverzuim,
- rem op beleid op het gebied van seksuele gezondheid, waardoor veel vrouwen in dramatische situaties terechtkomen,
- problemen met de geestelijke gezondheid (bijv. zelfmoord onder jongeren), overmatig gebruik van psychotrope medicijnen,
- een historische daling van de gezonde levensverwachting (met groeiende verschillen tussen sociale klassen).
-

Onze prioriteiten

- **De EU moet sociale, milieu- en gezondheidsclausules opnemen in alle maatregelen die van invloed zijn op gezondheidsdeterminanten.**
- Europa moet dringend de **onderlinge verbanden** erkennen tussen milieubescherming, klimaatuitdagingen, het economische systeem, sociale rechtvaardigheid in onze samenlevingen en de gezondheidstoestand van mensen.
- **De EU heeft een centrale rol** te spelen in het verbeteren van de gezondheid door de onderliggende oorzaken aan te pakken, zoals de sociale, ecologische, gender- en arbeidsomstandigheden-determinanten van gezondheid.
- Europa moet de **lidstaten aanmoedigen** om een intersectorale beleidsaanpak in te voeren door elke beslissing in iedere sector op de gevolgen voor de gezondheid te beoordelen, in overeenstemming met de aanbevelingen van de WHO voor "gezondheid op alle beleidsgebieden".

In dit verband moet bijzondere aandacht worden besteed aan gezondheidseducatie, vanaf de jongste leeftijd, en aan de bescherming van jongeren tegen reclame voor schadelijke producten (voeding, plastic, dranken, roken, enz.).

Even zo moet de EU aanbevelingen over gezondheid en veiligheid op het werk afdwingbaar maken, met sancties.